

Nidingens fågelstation - 2017

TOMMY JÄRÅS & UNO UNGER

Detta år påbörjades den 38:e säsongens verksamhet 11 mars och fortsatte kontinuerligt fram till 12 november, alltså totalt 247 dagar, vilket är jämförbart med genomsnittet de senaste 10 åren.

Verksamhet

Som vanligt har regelbunden nät- och burfångst genomförts i den utsträckning som vädret har tillåtit. Maximalt används 28 nät på fasta nätplatser. När det gäller burar har som mest 48 använts samtidigt på öns tångvallar.

Några häckfågelarter inventeras och studeras noggrant, medan andra följs mera översiktligt.

Ringmärkning

Totalt under året ringmärktes 8 951 fåglar, vilket är nivå med förra årets 8 990. Sedan 2007, då vi årligen har haft en någorlunda likartad verksamhet, så har genomsnittet märkningar legat på 11 200. Något oroande kan man notera att vi nu legat under genomsnittet de senaste 5 åren. I år ringmärktes 108 arter att jämföras med ett genomsnitt på 104 arter sedan 2007.

Trots förhållandevis låg årstotal för flertalet arter utmärkte sig rödbenan särskilt tydligt, där t.o.m. förra årets rekord på 83 märkta åter slogs och nu hamnade på 113 ex. Ärtsångaren hade också ett bra år med 185 märkta endast slaget år 2007 med 189 ex. Högsta årssummorna någonsin eller tangerade dito noterades för ljungpipare (6), nattskärre (4), sävsångare (10), tajgasångare (2), brandkronad kungsfågel (5), mindre korsnäbb (7) och stenknäck (5). Av märkta ovanligheter kan nämnas svarthakad buskskvätta och dvärgsparv.

Tre arter ringmärktes för första gången, nämligen spetsbergsgås, kricka och stjärtand. Det totala antalet ringmärkta arter uppgår nu till 185 och sedan starten 1980 har 320740 fåglar försetts med ring.

De två bästa märkdagarna inträffade på våren med 499 märkta redan 28 mars varav järnsparv 192 och bofink 176 samt 552 märkta 12 maj varav lövsångare 237 och ärtsångare 141. Ärtsångarens 141 ex. utgjorde den högsta dagssumman någonsin av arten för fågelstationen.

Två arter som märktes i betydligt mindre antal än normalt var rödhake (926) och trädpiplärka (16), vilket utgjorde de lägsta antalen för dessa sedan 2007.

Återfynd och kontroller

Totalt inkom återfynd från 77 individer av 25 arter via ringmärkningscentralen under 2017 plus 166 avläsningar i Västeuropa och Nordafrika av färgmärkta silltrutar. Dessutom kom svar på 45 individer av 19 arter från ringmärkta fåglar på annan plats. Några udda fynd i årets skörd var bl.a. en talgoxe som kontrollerades av ringmärkare på östra sidan av sjön Ladoga den 7 oktober 2005, nästan exakt ett år efter märkningen. En ros Karl avlästes från foto den 14 december 2017 i Santander, norra Spanien, och på samma plats avlästes den också från foto under vintern innan, den 29 december. En annan art, som också fick ett återfynd via avläsning från ett foto, blev en skärpiplärka som fotograferades utanför Ferrol i nordvästligaste hörnet av Spanien den 23 oktober 2016. Detta är det sydligaste fyndet av stationens skärpiplärkor hittills. Som "vanligt" sågs ett antal skärnäppor på Svalbard, där sex individer avlästes på sina färgringar i Longyearbyn.

Årets äldsta fågel blev en rödbena som avlästes, också från foto, i Bretagne i september 2017, drygt 12 år efter märkningen. En brushane, också med respektabel ålder, kontrollerades den 7 augusti 2017 10 år efter märkningen, strax söder om Warszawa i Polen.

Två kungsfåglar, som kontrollerades på samma dag den 23 mars 2017, visade sig vara ringmärkta på samma plats, Månsarp i Småland, fast med en dryg månads mellanrum, 27 augusti respektive 1 oktober 2016. En kanadagås märkt som pullus i Bierges, strax utanför Bryssel i Belgien den 24 juni 2016 avlästes sommaren 2017 i en ruggande flock vid Nidingen två gånger i augusti. Återigen fick stationen en nordflyttande svarthätta under hösten. Den märktes i Horumersiel i nordvästra

Tyskland den 9 oktober och fem dagar senare kontrollerades den på Nidingen. Stationens första kontroll av en främmande näktergal gjordes av en individ märkt på den norska fågelstationen Store Färder.

Häckfåglar

Årligen brukar drygt ett 20-tal arter häcka på Nidingen. I år konstaterades häckning hos 24 arter. En blandkoloni med 9 par silvertärnor och 15 par fisktärnor häckade N om fyrområdet. Kolonin med tretåig mås innehöll i år 42 par där troligen 60 ungar kom på vingarna, vilket liksom förra året får anses vara ett mycket gott resultat. Antalet häckande tobisgrisslor uppgick till 152 par, vilket ligger nära genomsnittet för de senaste 10 åren, vilket även unproduktionen på 1,58 ungar per lyckad häckning gjorde. Vattenrall häckade i år med ett okänt antal par för fjärde året i rad och 9 ungar kunde ringmärkas. Tre häckfåglar, stenskvätta, stare och hämpling, genomförde lyckade häckningar med åtminstone ett par vardera, vilket var första gången på minst 10 år.

Observationer

Troligen för första gången sedan verksamheten på fågelstationen påbörjades 1980 lyckades vi i år inte observera någon ny art för Nidingen. T.o.m. i år har enligt Artportalen totalt 274 arter påträffats på Nidingen, vilket är två arter mindre än förra året. Skillnaden beror på att gulnäbbad lira och snösiska inte längre räknas som egna arter. Under 2017 noterades 185 arter, vilket var 8 arter mer än föregående år.

Det sydgående sträcket under våren bevakades sporadiskt. Exempel på höga dagssummor under april-maj var: 1 500 sjöorrar 21 april, 470 smålommar och 5100 vitkindade gäss 7 maj. Även havsfåglar sågs sträckande under våren och som exempel kan nämnas 52 havssulor 18 maj, en fjälllabb 25 maj och en bredstjärtad labb 28 maj.

När det gäller havsfåglar i övrigt kan nämnas 8 mindre lror, 2 grå lror, totalt 118 storlabbar under perioden juli-november, 18 alkekungar och en lunnefågel.

Av udda fynd kan till sist nämnas en sydsträckande vitnäbbad islom 30 april, en rastande myrsnäppa 13 augusti, 7 rastande ljusbukiga prutgäss 25 augusti, en sträckande rödstrupig pipjärka 7 september och en dito rastande 11 september samt en rastande flock på 20 berglärkor 21 oktober.

Faktaruta

Nidingens fågelstation

57°18'N; 11°54'E

Startår: 1980

Huvudman: Göteborgs Ornitologiska Förening

Personal: Ca 100 volontärer.

Verksamhet: Ringmärkning och häckfågelinventeringar samt begränsade sträckfågelräkningar.

Publik verksamhet: Guidningar. Mobil utställning. Hemsida.

Säsong 2017: 11 mars – 12 november

Antal ringmärkta fåglar: vår – 4445; höst – 4506

Tre vanligaste ringmärkta arter: vår – rödhake (650), lövsångare (578), bofink (526); höst – lövsångare (666), kärrensäppa (415) och gärdsmyg (346).